

Stutt frágreiðing um Oyggjaframa

Ymiskt er, sum føroysku blóðini hava borið tíðindini um ting (landsfund) Oyggjaframa út til lesarar sínar. Öll blóðini finga sendandi frásögn um felagið og yvirlysing, ið samtykt var á nevnda fundi, men heldur enn at prenta uppsögn okkara ella at seta seg í samband við røttu viðkomandi, valdu summi av blóðunum at reingja og illgita. Í staðin fyri at geva lesarunum sannar og væl undirbyggdar upplýsingar, valdu viss blóð beinan vegin at seta tiltak okkara í skeivt ljós millum manna. — Men, satt at siga, vit høvdu ikki væntað annað.

Vit ætla ikki at spilla tíð okkara við at vísa tápuligum persónligum briksli aftur. Tíðin má vera farin frá hesum háttalag í politiskari skrivning her eins og aðrastaðni. Men hetta er ein barnasjúka, sum okkara eldru »politikarar« valla fara at koma yvir.

Nókur av blóðunum skriva, at kommunistiskur flokkur varð stovnaður á tingi okkara fyrst í hesum mánaði. Hetta er ikki so. Tað er als ikki talan um stovning av nokrum politiskum flokki. Tað, vit gera, er

at royna at samskipa allar sosialistiskar kreftir í landinum, at upplýsa fólk um hina marxistisku heimsáskoðanina, at vísa á sosialar skeivleikar í samfelag okkara og at greiða frá teimum út frá marxistiskum sjónarmiði.

Tað skal ikki dyljast, at menn á fundinum nomu við spurningin um møguleikarnar fyri einum socialistiskum flokki her á landi, men stovning av slíkum liggur úti í framtíðini.

Summi blóð settu tiltak okkara í samband við vitjan, sum sovjetiskur blaðmaður hevði í Føroyum í summar. Hesum høvdu vit eisini roknað við. Vitjan hansara hevði tó einki við ting okkara at gera, og leggjast kann afturat, at vitjanin var fyrireikað langt áðrenn fundur okkara varð lýstur, og at hann var farin av stað aftur, áðrenn fundurin varð hildin.

Okkurt blað kastar frama-mønnum í Keypmannahavn fyrri, at teir ikki passa lesnað sin. Til hetta er siga, at yvir helvtin av teimum studentum, ið hava tikið prógv seinasta ár, eru framamenn, og flestu teirra høvdu stytstu lestrartíð.

Felag okkara Oyggjafra —

Føroyskir Sosialistar setir sær sosialistiska samfelagið sum mið, og í arbeiðinum fram móti hesi hegri og meira rættvísi samfelagsskipan vilja vit sam-eina öll arbeiðandi. Vit arbeiða fyrri sosialismu og sonnum fólkaræði og sjálvavgerðarrætti fólksins á øllum økjum. Við miðvísu upplýsingararbeiði innan- og uttanfjars royna vit at gera landsmenn kunnugar við ta vísindaligu sosialistisku skrá, sum vit byggja á marxistiskum grundarlag. Vit vilja kanna samfelag okkara, so sum tað er í lotuni, finna fram til skeivleikarnar, og vísa á sosialistiskar loysnir.

Tað er einki ónáttúrligt í, at nýggjar politiskar rørsur taka seg upp. Hinvegin kann sigast, at eitt samfelag, sum er so illa fyrkomið sum hitt føroyska, er púra deytt, um ikki júst slíkar rørsur koma fram. Tað er heilt náttúrligt — og neyðugt.

Sjálvsagt venta vit ikki, at afturhaldið skal fegnast um tiltak okkara. Gjördu teir tað, so var okkurt galið! Men vit hava loyvi at krevja, at teir koma við skilgillum atfinningum, sakligari debatt, heldur enn at illgita, tvætla og als ikki koma inn á veruligar spurningar.

Við heilsan

Tórður Jóansson.

Poul Karbech Mouritsen slóknaður

Mánadagin á middegi frættust deyðsboðini av Poul Karbech Mouritsen; hann slóknaði á Landssjúkrahúsinum kl. 10,30, móður og tróttur av sjúku. Við deyðsboðunum kom mæð fyrri ta lotuna eg stutt hevði verið við sjúkralægu hansara. Ikki orkaði hann at tosa, men eynabráðið og lógvatakið, tá eg fór avstað segði so mikið meira. Hesin maðurin, sum altíð hevði nakað at tosa um og so fegin vildi tosa við fólk, hevur nú fingið hvíld.

Umskiptandi var liv hansara; frá ungum av kom hann at kenna til byrður. Elstur í stórum barnaflokki og síðan at verða bundin at sjúkralægu í langar tíðir, alt liv sitt. Mangur maður hoknar skjótt undir slíkum umstøðum, men hansara livsmót var stórri, og tá hann var so frægur, stríddist hann sum hann best kunði, tí ikki smæddist hann at herja á. Hansara yrki var prentarastarv. Tað eru nokur ár síðan hann mátti gevast, tí hann orkaði ikki meira. Tá seldi hann Prentsmiðjuna á Heygsbreyt og legði av nýggjum frá landi og búsettist nú í Funningsfirði, haðani hann fyrri bert viku síðani varð fluttur á Landssjúkrahúsið.

Hann hevði vist gjørt sær sínar tankar um nýggja búpláss sitt, men sjúkraabyrðini slapst ikki undan, og tað skerdi hann mikið.

Hann var tó ikki tann, sum slapp undan, skjótt vóru teir eftir honum og til sín deyða sat hann sum sóknarstýrslmur og formaður í sóknarstýrinum fyrri Funningsfjörð og Elduvík. Hetta kom at vera síðsta starv hansara. Ofta var hann í Havn fyrri at tala við myndugleikarnar, tí har var so mikið sum skuldi gerast mangan undir

vána umstøðum. Vegurin til Elduvíkar stendur nú í gerð, og tað man ikki minst standa sum ein minnisvarði um tað síðsta, sum Karbech stríddist fyrri, tí har hann var, har var hann heilur.

Karbech dugði at tosa við fólk, og væl dugði hann at siga frá, ongantið krógvaði hann nakað, segði tað sum honum lá á hjarta.

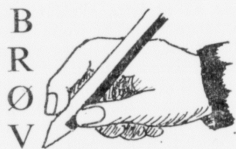
Sum álitismaður var hann brúktur nógv í organisatjónsarbeiði, bæði innan arbeiðararósluna, javnaðar-rósluna og aðrar felagsskapir við. Hann var mangan valevni fyrri flokkinn, uppstillaður í Suðurstrey, og eitt stutt skifti kom hann at sita á Fólkatíngi.

Har hann var, gjörði hann sær altíð stóran ómak at fylgja væl við í tí, sum honum var litið upp í hendi, men framum alt var hann heitur talsmaður fyrri javnaðararósluna, og hetta krógvaði hann á ongum sinni. Hann hevði í mong ár prentingina av SOSIALINUM um hendi, eitt skeiðið var hann eisini blaðstjóri. Eisini hetta arbeiðið gjörði hann við nærlagni, tað var ofta ótakksamt, sum tað er at hava við blaðskrivning í Føroyum, og harafturat ólont.

Nú er Poul Karbech farin. Við honum ein av teimum, sum var virdur millum menn. Hann var foddur 15. november 1904, sonur Jákup í Snikkarastovu í Havn, hann varð sostatt bert 64 ára gamal.

Friður verið við minni hansara.

J. Lindenskov.

FERÐAFOLKAFLYTINGIN MILLUM FØROYAR OG ÚT-HEIMIN

Neyvan nakað annað felag ella føroysk fyrirtøka man hava fingið so góða undirtøku, sum Skipafelagið Føroyar fekk, tá tað áttók sær flytanina av ferðafólki millum Føroyar og Danmark.

Uttan mun til politiskan lit, valdu flest allar føroyingar at ferðast við »Tjaldrunum«. Onnur skip vóru líka góð og ferðasedilin líka bilgur, men Tjaldrið fekk størsta partin av teim ferðandi. Henda undirtøka má hava verið av størsta týdningi fyrri Skipafelagið, og givið hesum felag allar møguleikar.

Tað má tí haldist at vera eitt stórt vónbrót, at hetta felag sum í so mong so dyggiliga hevur verið stuðlað av nærnum øllum ferðandi føroyingum, nú við óhappinum við »Astrea«, tókist at syngja síðsta orindi sum felag, ið hevur við fólkaflutning at gera.

Hetta sama felag hevur eisini í samvinnu við teir størstu partaeigararnar í Skipafelagnum roynt seg við fólkaflutningi loftvegis, men heldur ikki har tyktist handalagið at vera tað besta. Bæði Skipafelagið og hin fyrri føroysku partnararnir mistu okkum kunnugt, hvørt oyra, sum sett var í flúgvtingina.

Nú ljóðar at somu menn á triðja sinni eru settir á odda fyrri felag, sum skal hava í hendi nærnum allan fólkaflutning millum Føroyar og útheimin, og at landsstýrið skal hava

givið hesum monnum »blátt stempul«.

Sum »J.E.J.« skrivar í Dimmaketting, hava eisini aðrir føroyingar roynt seg við flúgvting við ferðafólki, og hugsi eg, at øll sum flogið hava við rutum ið Flogfelag Føroya fekk í lag eru væl nøgd. Tað var tí meira rimuligt, nú lögtingið gav landsstýrinum heimild at seta pening í føroyskt flogfelag, at tað var í eitt felag sum so væl hevði loyst uppgávu sína, landsstýrið setti peningin, heldur enn at kasta saman við menn, sum ikki á hesum øki hava vist serligt hegni.

Flogmálið er nú reist aftur á tingi, og man hetta verða ein av orsökunum til at tað kemur fram aftur nú.

x.

FYRISPURNINGUR

Fyrispurningur til harrar Leivur Lützen, landsrættarsakførara sum sakførari fyrri realkreditin og harrar Knud Nygaard og Martin Djurhuus sum limir av stjórnini fyrri realkreditin.

Fyrispurningurin er frá mær, sum eri valdur í umboðsnevndina av skipaeigarum, ið hava lán í realkreditinum.

Í Dimmaketting hevur Leivur Lützen lýt tvingsilssolu av 4 línuskipum — 2 av skipinum heimahoyrandi í Porkeri og hinum bæði skipini heimahoyrandi í Havn.

Eg spyrji:

Visti Leivur Lützen, stjórnin fyrri realkreditin harrar Fossá og nevndu stjórnarlimir ikki av, at á tingi og í landsstýri lá mál til viðgerðar at hjálpa ymiskum fiskiskipum, ið vóruð komin í figgarligar trupulleikar at tingsetan varð útsett til mánadagin hin 25. august, hvar uppskot skuldi leggjast fyrri lögtingið til viðgerðar.

Var tað tí átroðkandi at koyra hesi skip konkurs, áðrenn tingið hevði talað, tá tað bert var talan um nakrar fáar dagar, til avgerð varð tikið.

Kjartan Mohr, Limir av umboðsnevnd realkreditsins.

ÚTBYGGIN AV SUÐUROY

Tað er rætt sum verður sagt um útbýggingina í Føroyum, tann eini parturin liggur eftir; men spurningurin verður, hvussu longi ætla suðuroyingar, at lata seg bjóða slíka viðferð.

Nú er talan um sildaverk-smíðjur av sama kapasitetið sum tann í Fuglafirði. Sildasolan hevur nógv tilboð um óki og partapening frá fleiri sóknarstýrum í Føroyum, eisini vit suðuroyingar hava verið framvið, sóknarstýrini í Sumba og á Tvøroyri hava givið síni tilboð; men onki røkist fyrri nokrum svari.

Harafturat hevur Froðbiar sókn saman við nógvum góðum monnum og feløgum lagt planir fyrri búskaparráðið um stórar planir fyrri Suðuroy.

Óg sjálvt um landsstýrið og búskaparráðið er vitandi um at hesin planir hevur skund, eru nú farnar 6 vikur og onki frættist.

Tað hava nógvir planir verið frammi fyrri at skapa nakað virkandi í Suðuroy, men tíverri hvørja ferð eru teir steðgaðir í tí politisku grytni.

Er tað ætlanin at hesin planur skal fáa somu lagnu sum Arup-málið. Skipasmíðjumiðlið og nógv onnur sum P. M. Dam, sáli bardist fyrri, ikki sær sjálvum til bata, men til frama fyrri heildina.

Í dag skrivar 14. september um hvussu stóru politikari P. M. Dam var. Eg haldi, tí høvdu leingi um at finna út av tí. Við at lita aftur um bak, við

at lesa blóðini er vend komin bráðliga. Ella er tað samvitskan sum nú talar?

Allar kreftir mugu nú samarbeiða, til frama fyrri og við tí uppgávu at skapa livandi kor fyrri tey sum bugva í Suðuroy; her má farast til verka uttan mun til politiskan lit.

Uppgávan má verða:

Arbeiddskapandi virkir í sunnara- og norðara parti av Suðuroy!

Tey virkir sum eru mugu fáa somu smóðir frá almennari síðu sum »Bacalao« og onnur hava fingið!

Teir planir sum eru mugu av greiðast, tí nú er tolið við at verða upp!

Suðuroyingar, latið okkum fylkjast, við tí fyrri eyga at skapa livilig kor fyrri teimum sum eru góð við oyggj okkara! Vit gera okkara skyldu og krevja okkara rætti!

»S«.